

Međunarodni sud za krivično
gonjenje lica odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-05-87-A
Datum: 9. septembar 2011.
Original: engleski

PRED ŽALBENIM VEĆEM

U sastavu: sudija Liu Daqun, predsedavajući
sudija Mehmet Güney
sudija Fausto Pocar
sudija Andrésia Vaz
sudija Theodor Meron

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 9. septembra 2011. godine

TUŽILAC

protiv

**NIKOLE ŠAINOVIĆA
DRAGOLJUBA OJDANIĆA
NEBOJŠE PAVKOVIĆA
VLADIMIRA LAZAREVIĆA
SRETENA LUKIĆA**

JAVNO

**ODLUKA PO PONOVO PODNETOM DRUGOM ZAHTEVU SRETENA LUKIĆA ZA
ODOBRENJE DA IZMENI SVOJU NAJAVU ŽALBE I ŽALBENI PODNESAK**

Tužilaštvo:

g. Peter Kremer, QC

Zastupnici odbrane:

g. Toma Fila i g. Vladimir Petrović za g. Nikolu Šainovića
g. Tomislav Višnjić i g. Peter Robinson za g. Dragoljuba Ojdanića
g. John Ackerman i g. Aleksandar Aleksić za g. Nebojšu Pavkovića
g. Mihajlo Bakrač i g. Đuro Čepić za g. Vladimira Lazarevića
g. Branko Lukić i g. Dragan Ivetić za g. Sretena Lukića

ŽALBENO VEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje lica odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Žalbena veće, odnosno Međunarodni sud) rešava po "Ponovo podnetom drugom zahtevu Sretena Lukića da podnese izmenu Najave žalbe i izmenu Argumentacije žalbe" (dalje u tekstu: Zahtev), koji su branioci Sretena Lukića (dalje u tekstu: Lukić) podneli 21. juna 2011. godine. Tužilaštvo je podnelo odgovor 1. jula 2011. godine.¹ Lukić je 8. jula 2011. godine podneo repliku.²

I. ČINJENIČNI KONTEKST

2. Dana 26. februara 2009. godine, Pretresno veće III (dalje u tekstu: Pretresno veće) osudilo je Lukića na osnovu člana 7(1) Statuta Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Statut) da je počinio, učešćem u zajedničkom zločinačkom poduhvatu, zločine deportovanja, drugih nehumanih dela (prisilno premeštanje), ubistvo i progon kao zločine protiv čovečnosti na osnovu člana 5 Statuta i zločin ubistva kao kršenje zakona i običaja ratovanja na osnovu člana 3 Statuta i osudilo ga je na 22 godine zatvora.³ Lukić se žalio na svoju presudu po 16 osnova.⁴ Nikola Šainović, Dragoljub Ojdanić, Nebojša Pavković, Vladimir Lazarević i tužilaštvo su se takođe žalili na Prvostepenu presudu.⁵

¹ Odgovor tužilaštva na Ponovo podneti drugi zahtev Sretena Lukića da podnese izmenu Najave žalbe i izmenu Argumentacije žalbe, 1. jul 2011. godine (dalje u tekstu: Odgovor).

² Replika Sretena Lukića kao podrška Ponovo podnetom drugom zahtevu Sretena Lukića da podnese izmenu Najave žalbe i izmenu Argumentacije žalbe, 8. jul 2011. godine (dalje u tekstu: Replika).

³ *Tužilac protiv Milana Milutinovića i drugih*, predmet br. IT-05-87-T, Presuda, 26. februar 2009. godine (dalje u tekstu: Prvostepena presuda), tom 3, par. 1138, 1140, 1212.

⁴ *Tužilac protiv Milana Milutinovića i drugih*, predmet br. IT-05-87-A, Najava žalbe Sretena Lukića na Presudu i Zahtev za odobrenje da se prekorači ograničenje broja stranica, 27. maj 2009. godine (dalje u tekstu: Najava žalbe); Ponovljeni podnesak odbrane, 7. oktobar 2009. godine (javno sa poverljivim dodacima) (dalje u tekstu: Žalbeni podnesak).

⁵ *Tužilac protiv Milana Milutinovića i drugih*, predmet br. IT-05-87-A, Podnošenje najave žalbe od strane odbrane, 27. maj 2009. godine (podneli branioci Nikole Šainovića); Druga izmenjena Najava žalbe generala Ojdanića, 16. oktobar 2009. godine (podneta kao Dodatak C Drugom zahtevu generala Ojdanića za izmenu Izmenjene najave žalbe od 29. jula 2009, 16. oktobar 2009); Najava žalbe na Presudu od 26. februara 2009. godine, 29. septembar 2009. godine (podneli branioci Nebojše Pavkovića kao Dodatak A Podnesku Generala Pavkovića njegove Izmenjene najave žalbe, 29. septembar 2009); *Tužilac protiv Milana Milutinovića i drugih*, predmet br. IT-05-87-A, Najava žalbe odbrane Vladimira Lazarevića, 27. maj 2009. godine (poverljivo); *Tužilac protiv Milana Milutinovića i drugih*, predmet br. IT-05-87-A, Podnesak odbrane: Ukidanje poverljivog statusa Najave žalbe, 29. maj 2009. godine (podneli branioci Vladimira Lazarevića), Najava žalbe tužilaštva, 27. maj 2009. godine.

3. Službeni prevod Prvostepene presude na bosanski/hrvatski/srpski (dalje u tekstu: b/h/s) uveden je u spis 13. septembra 2010. godine.⁶ Sledećeg dana, predžalbeni sudija je podsetio odbranu da mogu da traže izmenu svojih osnova za žalbu nakon prevoda Prvostepene presude, pod uslovom da navedu valjane razloge za to na osnovu pravila 108 Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik).⁷

4. Dana 10. februara 2011. godine Žalbeno veće je odbacilo bez prejudiciranja, Lukićev zahtev od 17. decembra 2010. godine, kojim je on tražio da izmeni svoju Najavu žalbe⁸ zbog toga što se nije pridržavao odredbi pravila 108 Pravilnika.⁹ Dana 17. maja 2011. godine, predžalbeni sudija je obavestio strane u postupku da, ukoliko žele da izmene svoje osnove za žalbu nakon prevoda Prvostepene presude, to treba da učine najkasnije do 14. juna 2011. godine, pošto nakon tog datuma, prevod Prvostepene presude neće predstavljati valjani razlog na osnovu pravila 108 Pravilnika.¹⁰ Dana 14. juna 2011. godine, Lukić je podneo drugi zahtev kojim je tražio izmenu svojih osnova za žalbu¹¹ Dana 16. juna 2011, godine, predžalbeni sudija je naložio Lukiću da ponovo podnese zahtev u skladu sa Uputsvom o dužini podnesaka i zahtev.¹² Na osnovu naloga predžalbenog sudije, Lukić je podneo predmetni zahtev 21. juna 2011. godine. Zahtevom, Lukić traži odobrenje da podnese "predloženu izmenjenu najavu žalbe" priloženu Zahtevu, i na kraju, izmenu svog Žalbenog podneska.¹³ Tužilaštvo se protivi Zahtevu, tvrdeći da Lukić ne ispunjava odredbe pravila 108 Pravilnika i uverava da ukoliko

⁶ V. Statusna konferencija, 17. maj 2011. godine, AT. 112.

⁷ Statusna konferencija, 14. septembar 2010. godine, AT. 78. V. takođe Odluka po Zahtevu tužilaštva za razjašnjenje Naloga o roku u kom odbrana mora da podnese eventualne zahteve za izmenu osnova žalbe, 22. septembar 2010. godine (dalje u tekstu: Odluka od 22. septembra 2010), str. 2-3.

⁸ Zahtev Sretena Lukića za odobrenje da podnese izmenu svoje žalbe nakon pregleda Presude prevedene na b/h/s., 17. decembar 2010. godine (dalje u tekstu: Zahtev od 17. decembra 2010)

⁹ Odluka po Zahtevu Sretena Lukića za izmenu njegove osnove za žalbu, 10. februar 2011. godine (dalje u tekstu: Odluka od 10. februara 2011. godine), str. 2-3.

¹⁰ Statusna konferencija, 17. maj 2011. godine, AT.112.

¹¹ Drugi zahtev Sretena Lukića za odobrenje za podnošenje izmena Najave žalbe i izmenu obrazloženja žalbe, 14. jun 2011. godine (dalje u tekstu: Zahtev od 14. juna 2011).

¹² Nalog kojim se traži od Sretena Lukića da ponovo podnese svoj Drugi zahtev za dozvolu da izmeni svoju najavu žalbe i žalbeni podnesak, 16. jun 2011. godine, str. 2, gde se upućuje na Uputstvo o dužini podnesaka i zahteva, IT/184 Rev. 2, 16. septembar 2005. (dalje u tekstu: Uputstvo o dužini podnesaka).

¹³ Zahtev, str. 9. V. takođe *ibid*, Prilog br. 1.

Žalbeno veće odobri Zahtev, ne treba odobriti prekoračenje ograničenja broja reči za Lukićev žalbeni podnesak.¹⁴

II. MERODAVNO PRAVO

5. Na osnovu pravila 108 Pravilnika, Žalbeno veće "može ako mu se podneskom pokaže valjan razlog, odobriti izmenu žalbenih osnova" sadržanog u najavi žalbe. Takav zahtev treba podneti što je ranije moguće nakon što se utvrdi nova navodna greška ili nakon što se otkrije bilo koji drugi osnov za traženje izmene najave žalbe.¹⁵ Žalilac je obavezan da precizno navede izmene koje traži i pokaže da svaka od predloženih izmena zadovoljava kriterijum "valjanog razloga" iz pravila 108.¹⁶

6. Koncept "valjanog razloga" obuhvata kako valjan razlog za uvrštavanje traženih novih ili izmenjenih žalbenih osnova, tako i valjan razlog koji pokazuje zašto te osnove nisu uvrštene u obzir (ili nisu ispravno formulisane) u prvobitnoj najavi žalbe.¹⁷ Žalbeno veće je uzimalo, između ostalog, sledeće faktore prilikom utvrđivanja da li postoji "valjan razlog": (i) izmena je neznatna i ne utiče na sadržaj najave žalbe; (ii) suprotnoj strani neće biti naneta šteta izmenom ili joj se ona ne protivi; i (iii) najava žalbe bi izmenom bila usklađena sa žalbenim podneskom.¹⁸ Ukoliko neki žalilac traži suštinsku izmenu kojom se proširuje obim žalbe, "valjan razlog" bi takođe mogao, pod određenim okolnostima, biti ustanovljen. Žalbeno veće podseća da nije utvrđen nikakav kumulativni spisak uslova pod kojima suštinska izmena može biti odobrena. Umesto toga, sve predložene izmene treba razmotriti imajući u vidu konkretne okolnosti predmeta.¹⁹

7. U određenim izuzetnim slučajevima, konkretno ukoliko je propust da se uvrste novi ili izmenjeni osnovi bio posledica nemara ili omaške branilaca, Žalbeno veće je dopuštalo izmene i u slučajevima kada žalilac nije izneo "valjan razlog".²⁰ U tim slučajevima moralo

¹⁴ Odgovor, par. 3-4., 26.

¹⁵ Odluka po drugom Zahtevu Dragoljuba Ojdanića za odobrenje da izmeni svoju najavu žalbe, 4. decembar 2009. godine (dalje u tekstu: Odluka od 4. decembra 2009), par. 5 i odluke na koje se tamo upućuje

¹⁶ Odluka od 4. decembra 2009. godine, par. 5.

¹⁷ *Ibid*, par. 6.

¹⁸ *Ibid*.

¹⁹ *Ibid*.

²⁰ *Ibid*, par. 7.

se pokazati da je tražena izmena od suštinskog značaja za uspeh žalbe utoliko što bi dovela do ukidanja presude.²¹ U tim ograničenim okolnostima, interesi pravde iziskuju da se žalilac ne smatra odgovornim za propuste svojih branilaca.²² Međutim, mora biti pokazano da dotično pitanje nije na primeren način obrađeno u ranijim podnescima i da bi se traženim izmenama ispravio taj propust.²³

8. U praksi Međunarodnog suda je ustaljeno da kriterijume za izmenu žalbenih osnova treba tumačiti restriktivno u fazama žalbenog postupka u kojima bi te izmene iziskivale znatno usporavanje rešavanja po žalbi – na primer, ako bi iziskivale revidiranje i ponovno podnošenje podnesaka.²⁴ Drugačijim zaključkom žaliocima bi bila ostavljena sloboda da svoju strategiju menjaju i na taj način suštinski po svom nahodjenju iznova započinjū žalbeni postupak, ometajući ekspeditivno sprovođenje pravde i nanoseći štetu drugim stranama u postupku.²⁵

III. DISKUSIJA

A. Preliminarno pitanje

9. Na osnovu paragrafa 14 Uputstva o postupku podnošenja pismenih podnesaka u žalbenom postupku pred Međunarodnim sudom (dalje u tekstu: Uputstvo),²⁶ replika se podnosi u roku od četiri dana od podnošenja odgovora. Međutim, Lukić je podneo svoju repliku 8. jula 2011. godine, tri dana nakon isteka vremenskog roka. Bez obzira na kasno podnošenje Replike, Źalbeno veće smatra da pitanje o kome se radi ima znatnu težinu, pošto se odnosi na Lukićevu mogućnost da izmeni svoje osnove žalbe nakon prevoda Prvostepene presuda na b/h/s i stoga je u interesu pravde da Źalbeno veće bude u mogućnosti da u potpunosti proceni argumentaciju strana. Pored toga, podnošenje Replike tri dana nakon isteka vremenskog roka koje propisuje Uputstvo nije nepotrebno odložilo postupak. Shodno tome, Źalbeno veće smatra valjanim, u okolnostima ovog

²¹ *Ibid.* V. takođe *Tužilac protiv Vidoja Blagojevića i Dragana Jokića*, predmet br. IT-02-60-A, "Odluka po Zahtjevu Dragana Jokića za odobrenje da podnese Treću izmijenjenu najavu žalbe i izmijenjeni Źalbeni podnesak, 26. jun 2006. godine, par. 31, 35,

²² Odluka od 4. decembra 2009. godine, par. 7.

²³ *Ibid.*

²⁴ *Ibid.*, par. 8.

²⁵ Odluka od 4. decembra 2009. godine, par. 8.

²⁶ IT/155 Rev. 3, 16. septembar 2005. godine.

predmeta, da iskoristi svoje diskreciono pravo na osnovu paragrafa 19 Uputstva i prihvati Repliku kao valjano podnetu.²⁷

B. Argumentacija strana

10. Lukić traži odobrenje da izmeni svoju Najavu žalbe kako bi uveo tri nove osnove za žalbu.²⁸ On tvrdi da su paragrafi Prvostepene presude koji se osporavaju putem predloženih novih osnova za žalbu ili novi u njegovoj Najavi žalbe "i/ili" Žalbenom podnesku, ili su već uključeni u njegovu Najavu žalbe ali pod drugim osnovama.²⁹

11. Lukić tvrdi da postoji valjani razlog da se odobri izmena njegove Najave žalbe.³⁰ On tvrdi da od kada je Prvostepena presuda izrečena na engleskom jeziku, on nije imao adekvatnu priliku da doprinese pripremi svoje najave žalbe i Žalbenog podneska³¹ i da bi mu, nakon prevoda Prvostepene presude na b/h/s, trebalo dozvoliti da učestvuje u postupku na jeziku koji razume.³²

12. Lukić dalje tvrdi da je on bio jedini koji je, nakon prijema prevoda Prvostepene presude na b/h/s mogao da uoči greške vezane za "pregled dokumenata/dokaza i nekonsistentnosti u citiranju/upućivanju".³³ Posebno, on tvrdi da je u najboljem položaju da: (i) uporedi Prvostepenu presudu sa dokazima koji su prvobitno podneti na b/h-s/-u;³⁴ (ii) identifikuje "nekonsistentnosti u interpretaciji/citatima" iz razgovora koji je imao sa

²⁷ Paragraf 19 Uputstva predviđa, između ostalog, da "Žalbeno veće ili predžalbeni sudija mogu, konkretno, promeniti bilo koji rok predviđen ovim Uputstvom ili proglasiti valjanom bilo koju radnju preduzetu nakon isteka roka predviđenog ovim Uputstvom". V. takođe, *Tužilac protiv Vujadina Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-A, "Javna redigovana verzija Odluke od 13. decembra 2010. godine po Zahtjevu branilaca dodijeljenih Milanu Gveri u vezi s njegovim sadašnjim zdravstvenim stanjem", 16. maj 2011. godine, par. 10; *Tužilac protiv Stanislava Galića*, predmet br. IT-98-29-A, "Odluka po Zahtjevu odbrane "na osnovu pravila 126bis"", 21. jul 2004. godine, str. 3.

²⁸ Zahtev, par. 9-10. Žalbeno veće napominje da, suprotno Lukićevoj tvrdnji Zahtev ne sadrži "Dodatak br. 2" ili "Dodatak br. 3" (v. *ibid.* par. 9, 14). Lukić numerički predložene nove osnove za žalbu na sledeći način; D1, E(3) i KK (v. *ibid.* par. 10; Dodatak br. 1). Mada Lukić u celom Zahtevu upućuje na podosnov E(3), Žalbeno veće je shvatilo da se to odnosi na podosnov F(3) u skladu sa izmenama sadržanim u "Izmenjenoj Najavi žalbe Sretena Lukića na presudu" priloženoj Zahtevu (v. Dodatak br. 1). Shodno tome, kada je to potrebno, a u svrhu ove Odluke, Žalbeno veće će upućivati na F(3).

²⁹ Zahtev, par. 11; Replika, par. 9.

³⁰ Zahtev, par. 12-16.

³¹ *Ibid.*, par. 3, 15(d); Replika, par. 16.

³² Zahtev, par. 3, 14, 22.

³³ *Ibid.*, par. 15.

³⁴ *Ibid.*, par. 15(a), gde se upućuje na predložene osnove za žalbu D1, KK.

tužilaštvom (dalje u tekstu: Razgovor);³⁵ (iii) obezbedi kontekst i "rasvetli pogrešne interpretacije" dokumenata koji nose zaglavlje Ministarstva unutrašnjih poslova Srbije (dalje u tekstu: MUP), njegovog odštampanog imena, ili njegovog navodnog učešća na sastancima;³⁶ i (iv) identifikuje greške vezane za mesta zločina na osnovu "ličnih znanja [...] geografije i drugih karakteristika Kosova, uključujući konkretne incidente, institucije ili druge opštepoznate činjenice".³⁷

13. Lukić dalje tvrdi da su greške koje su naknadno identifikovane "takve dramatične prirode da čine [Prvostepenu] presudu neodrživom/nepotkrepljivom" i da vode u sudsku zabludu.³⁸ Prema Lukiću, te greške uključuju: (i) greške u citiranju i interpretaciji Razgovora, sugerišući da dokument na koji se oslonilo Pretresno veće nije službena verzija dokaznog predmeta;³⁹ (ii) zanemarivanje dokaza, uključujući reference koje se ne mogu naći ni u b/h/s verziji, ni u engleskom prevodu dokaza o kojima se radi;⁴⁰ (iii) oslanjanje na dokaze za koje je utvrđeno da nisu verodostojni;⁴¹ (iv) pogrešno predstavljanje ili pogrešno tumačenje dokaza, uključujući zaključak Pretresnog veća da je Lukić često bio jedini predstavnik MUP-a na sastancima, i pored dokaza koji pokazuju da to nije slučaj i pogrešna interpretacija zapisnika sastanka MUP-a od 11. maja 1999. godine.⁴²

14. U Odgovoru, tužilaštvo tvrdi da Lukić nije naveo valjane razloge za izmenu Najave žalbe, niti je pokazao da su predloženi amandmani od suštinskog značaja za uspeh njegove žalbe.⁴³ Tužilaštvo dodaje da, suprotno Lukićevoj tvrdnji, nijedna od navodnih grešaka ne deluje kao da je bio potreban njegov direktan doprinos da bi bila otkrivena, pošto je bilo kakva nekonsistentnost koja je poticala iz netačnog ili nekompletnog citiranja ili interpretacije dokaza, uključujući i one koje se odnose na Razgovor, mogla i

³⁵ *Ibid*, par. 15(c), gde se upućuje na predložene osnove za žalbu D1, F(3), KK.

³⁶ *Ibid*, par. 15(b), gde se upućuje na predložene osnove za žalbu D1, KK.

³⁷ *Ibid*, par. 16, gde se upućuje na predloženu osnovu za žalbu KK.

³⁸ *Ibid*, par. 8, 17-18, 22; Replika, par. 4.

³⁹ Zahtev, par. 19(a), gde se upućuje na predložene osnove za žalbu D1, F(3), KK. Mada Lukić navodi predloženu osnovu za žalbu D, Žalbeno veće je shvatilo da se tu radi o štamparskoj grešci.

⁴⁰ *Ibid*, par. 19(b)-(c), gde se upućuje na predložene osnove za žalbu D1, F(3), KK.

⁴¹ *Ibid*, par. 19(d), gde se upućuje na osnovu za žalbu KK.

⁴² Zahtev, par. 19(e), gde se upućuje na predloženu osnovu za žalbu D1; dokazni predmet P1468; Prvostepena presuda, tom 3, par. 1032; Zahtev, par. 15(e)-(g), 20-21, gde se upućuje na osnove za žalbu D1, F(3), KK; dokazni predmet P1993; Prvostepena presuda, tom 3, par. 1009.

⁴³ Odgovor, par. 3, 15-16, 23-24.

trebala da bude uočljiva Lukićevim braniocima, koji govore i razumeju i engleski i b/h/s.⁴⁴ Tužilaštvo dalje tvrdi da je Lukićevo poznavanje geografije Kosova "samo pomoćno sredstvo u tumačenju dokaza", koje je bilo dostupno tokom suđenja i stoga su branioci bili u mogućnosti da identifikuju svako pogrešno tumačenje dokaza u Prvostepenoj presudi.⁴⁵ Sve u svemu, tužilaštvo tvrdi da Lukić nije objasnio kako je to što je on sam pročitao prevod Prvostepene presude otkrilo greške koje nisu mogli da identifikuju njegovi branioci i da se njegove predložene izmene "možda mogu shvatiti kao pokušaj 'preformulisanja' nekih reči" nakon što je Žalbeno veće odbilo njegove zahteve za prekoračenje ograničenja broja reči.⁴⁶

15. Tužilaštvo takođe tvrdi da Lukić iznosi uopštene tvrdnje ne objašnjavajući kako je ispunjena obaveza "valjanog razloga" u vezi sa svakim od predloženih novih osnova žalbe.⁴⁷ Ono takođe tvrdi da činjenica da li je ili nije Lukić bio jedini predstavnik MUP-a na sastancima Zajedničke komande nije relevantna za odluke Pretresnog veća vezane za njegovu odgovornost.⁴⁸ Slično tome, tužilaštvo tvrdi da Lukić nije pokazao da je tumačenje zapisnika sastanka MUP-a od 11. maja 1999. godine od strane Pretresnog veća nerazumno ili da je Pretresno veće pogrešilo kada se oslonilo na njegov Razgovor.⁴⁹ Na kraju, tužilaštvo tvrdi da time što traži da dopuni svoj Žalbeni podnesak, Lukić faktički traži prekoračenje ograničenja broja reči, što krši ponovljene naloge Žalbenog veća.⁵⁰

16. U svojoj Repliki, Lukić tvrdi da tražene izmene potiču direktno iz njegovog doprinosa, nakon što je pažljivo pregledao Prvostepenu presudu na b/h/s-u, a ne od njegovih branilaca.⁵¹ On podvlači da novopredložene osnove za žalbu nisu vezane za one koje su iznete u njegovoj "prvobitnoj Najavi žalbe ili Žalbenom podnesku i razlikuju se od njih" i nisu, kako to smatra tužilaštvo, samo ponovno ubacivanje reči izostavljenih iz

⁴⁴ *Ibid*, par. 1-2, 7-10.

⁴⁵ *Ibid*, par. 11.

⁴⁶ *Ibid*, par. 12, gde se upućuje na "Odluku po Zahtevima odbrane za prekoračenje ograničenja broja reči", 8. septembar 2009. godine; "Odluka po Zahtevu Sretena Lukića za preispitivanje Odluke po Zahtevima odbrane za prekoračenje broja reči", 14. septembar 2009. godine

⁴⁷ *Ibid*, par. 13-14.

⁴⁸ *Ibid*, par. 17.

⁴⁹ *Ibid*, par. 18-23.

⁵⁰ Odgovor, par. 25, V. takođe *ibid*, par. 12.

⁵¹ Replika, par. 6-8, 13, 21.

njegovog prvobitnog žalbenog podneska.⁵² Pored toga, Lukić tvrdi da je njegov Zahtev dovoljno konkretan, i navodi da u ovoj fazi on nije obavezan da upućuje na dokaze za koje smatra da su pogrešno interpretirani, pošto su paragrafi Prvostepene presude koje želi da ospori detaljno navedeni u predloženoj najavi žalbe, a dokazni predmeti o kojima se radi su "naravno oni koji su navedeni u na koje se upućuje u tim paragrafima".⁵³ Lukić tvrdi da Zahtev identifikuje kako se "tvrdnje o valjanim razlozima" konkretno odnose na svaku od novih osnova za žalbu.⁵⁴ Nasuprot tvrdnji tužilaštva, Lukić kaže da činjenica da on nije bio jedini pripadnik MUP-a prisutan na sastancima dovodi u pitanje Prvostepenu presudu,⁵⁵ i da dok nije primio prevod Prvostepene presude nije mogao da predvidi u kojoj meri će Pretresno veće pogrešno interpretirati dokaze "zasnovane na geografiji".⁵⁶ Konačno, Lukić tvrdi da bi bilo nelogično odbiti izmenu njegovog Žalbenog podneska jedino na činjenici da je on već podneo žalbeni podnesak od 60.000 reči.⁵⁷

C. Analiza

17. Interesi pravde zahtevaju da žalilac ima na raspolaganju adekvatno vreme da pročita Prvostepenu presudu na jeziku koji razume i konsultuje se sa braniocem pre nego što podnese svoj žalbeni podnesak.⁵⁸ U ovom predmetu, osuđeni podnosioci žalbe nisu imali prilike da pročitaju Prvostepenu presudu na b/h/s pre podnošenja svojih najava žalbi i žalbenih podnesaka. Imajući na umu ovo ograničenje, predžalbeni sudija je podsetio odbranu na to da može tražiti izmenu svojih osnova za žalbu nakon što pročita prevod Prvostepene presuda na b/h/s, pod uslovom da navede valjane razloge na osnovu pravila 108 Pravilnika. On je dodatno razjasnio da se takvi zahtevi "tiču pitanja za koja je

⁵² *Ibid*, par. 8-12.

⁵³ *Ibid*, par. 19. V. takođe *ibid*, par. 18. Lukić nadalje tvrdi da su u njegovoj "dopuni izmenjenog Žalbenog podneska" koji je priložen njegovim Zahtevima od 17. decembra 2010. godine i 14. juna 2011. godine, "navodne greške veoma konkretno obrađene i nisu isključivo u vidu površnih i nejasnih tvrdnji" (*ibid*, par. 20). Žalbeno veće napominje, međutim, da je odbacilo Zahtev od 17. decembra 2010. godine jer nije zadovoljio odredbe pravila 108 Pravilnika i da je naložilo Lukiću da ponovo podnese Zahtev od 14. juna 2011. godine u skladu sa Uputstvom o dužini podnesaka i zahteva (v. gornji par. 4).

⁵⁴ Replika, par. 15, gde se upućuje na Zahtev, par. 15(a)-(g), 16.

⁵⁵ *Ibid*, par. 23.

⁵⁶ *Ibid*, par. 22.

⁵⁷ *Ibid*, par. 24.

⁵⁸ V. *Tužilac protiv Astrita Haraqija i Bajrusha Morine*, predmet br. IT-04-84-R77.4-A, "Odluka po Zahtevu Bajrusha Morine za izmenu osnova za žalbu", 19. mart 2009. godine, par. 7 i reference navedene u njemu.

potrebna direktna intervencija osuđenih podnosilaca žalbe, a ne njihovih branilaca".⁵⁹ Žalbeno veće je prethodno potvrdilo da nedostupnost prevoda Prvostepene presude na b/h/s u vreme kada su podnete najave žalbe može da spreči identifikaciju navodnih grešaka za koje je ključno da podnosilac žalbe shvati Prvostepenu presudu.⁶⁰

18. Lukić traži da uvede tri nove osnove za žalbu.⁶¹ U meri u kojoj tvrdi da postoje nove pravne i činjenične greške, uključujući paragrafe Prvostepene presude koji su već osporeni u Najavi žalbe ali po drugim osnovama za žalbu, on traži da uvede suštinske izmene kojima širi dimenzije svoje žalbe. Međutim, Žalbeno veće se nije uverilo da Lukićevi branioci nisu mogli da identifikuju amandmane koje predlaže Lukić i da je bio potrebno Lukićevo neposredno angažovanje nakon čitanja prevoda Prvostepene presude na b/h/s. Sve greške proistekle iz razlika između verzije dokaznih predmeta na b/h/s i relevantnih zaključaka u engleskoj verziji Prvostepene presude,⁶² kao i svaka pogrešna interpretacija ili pogrešno predstavljanje dokumentarnih dokaza proistekli iz ispuštanja "delova [...] rečenica i čak celih rečenica sadržanih u originalu"⁶³ trebali su da budu uočljivi Lukićevim advokatima, koji tečno govore i razumeju i engleski i b/h/s. Lukić nije pokazao kako je njegovo čitanje i razumevanje Prvostepene presude ključno za identifikaciju takvih grešaka.

19. Slično tome, što se tiče Razgovora, Žalbeno veće napominje da je Lukiću bio dostupan kombinovani engleski-b/h/s transkript Razgovora u vreme kada je podneta Najava žalbe⁶⁴ i štaviše, u svojoj Najavi žalbe i Žalbenom podnesku Lukić je pokrenuo argumentaciju po tom pitanju, uključujući konkretna osporavanja prevoda i interpretacije

⁵⁹ Odluka od 22. septembra 2010. godine, str. 3. V. takođe Statusna konferencija, 14. septembar 2010. godine, AT. 78; Odluka po zahtevima za produženje roka za podnošenje najave žalbe, 23. mart 2009. godine, str. 3; Odluka po zajedničkom zahtevu odbrane za produženje roka za podnošenje žalbenih podnesaka, 29. jun 2009. godine, str. 4.

⁶⁰ Odluka po Zahtevu Nebojše Pavkovića za izmenu najave žalbe, 9. septembar 2009. godine, par. 10.

⁶¹ Zahtev, par. 9-10.

⁶² V. *ibid*, par. 15(a), (c), (e)-(g).

⁶³ *Ibid*, par. 15(f).

⁶⁴ V. *Tužilac protiv Milana Milutinovića i drugih*, predmet br. IT-05-87-T, "Odluka po Lukićevom zahtevu za preispitivanje Odluke Pretresnog veća da njegov razgovor s tužilaštvom uvrsti u spis (dokazni predmet br. P948)", 22. maj 2008. godine, par. 7.

Razgovora.⁶⁵ Žalbeno veće stoga smatra da Lukić nije pokazao da branioci nisu mogli da identifikuju navodne nove greške.

20. Pored toga, mada Lukić tvrdi da mu njegovo lično poznavanje "geografije i drugih karakteristika Kosova, uključujući konkretne incidente, institucije ili druge opštepoznate činjenice" omogućava da identifikuje greške u Prvostepenoj presudi u vezi sa zaključcima koji se odnose na mesta zločina,⁶⁶ njegov podnesak ne daje precizno objašnjenje u vezi s relevantnošću njegovih saznanja o svakom od traženih amandmana. Isto tako, što se tiče dokumenata koji nose zaglavlje Štaba MUP-a, Lukićevo odštampano ime, ili onih koji navode njegovo učešće na sastancima, Lukić nije konkretno naveo kako su njegova lična saznanja nakon čitanja prevoda Prvostepene presude na b/h/s bila ključna za identifikovanje svake nove navodne greške u više od 200 paragrafa koji su osporeni na osnovu predloženih osnova za žalbu D1 i KK.⁶⁷ Neadekvatnost Lukićevih podnesaka je posebno uočljiva u svetlu činjenice da je, svojom odlukom od 10. februara 2011. godine, Žalbeno veće izričito podsetilo Lukića da strana koja traži izmenu svojih osnova žalbe mora, u najmanju ruku, precizno objasniti koje izmene se traže i zašto je, u pogledu *svake* od tih izmena, zadovoljen uslov «valjanog razloga» iz pravila 108", a da "uopšteni podnesci" žalioaca ni blizu ne zadovoljavaju te uslove.⁶⁸ Stoga, bez preciznog navođenja kako su Lukićeva lična saznanja doprinela identifikovanju navodnih novih grešaka, njegove tvrdnje su nedovoljne da zadovolje obavezu valjanih razloga iz pravila 108 Pravilnika.

21. Na osnovu prethodno iznetog, Žalbeno veće se nije uverilo da dostupnost prevoda Prvostepene presude na b/h/s-u predstavlja valjani razlog da se odobre traženi amandmani. Međutim, uzimajući u obzir da čak i kad nisu navedeni valjani razlozi, interesi pravde zahtevaju da podnosilac žalbe ne bude odgovoran za propuste svojih branilaca, Žalbeno veće će razmotriti da li, pretpostavljajući njihovu osnovanost, traženi

⁶⁵ Najava žalbe, osnova za žalbu F, Žalbeni podnesak, par. 166-182.

⁶⁶ Zahtev, par. 16.

⁶⁷ Vidi Zahtev, par. 15(b); *ibid.*, Prilog br. 1, predložene osnove za žalbu D1, KK.

⁶⁸ Odluka od 10. februara 2011. godine, str. 2, gde se poziva na *Tužilac protiv Vidoja Blagojevića i Dragana Jokića*, predmet br. IT-02-60-A, "Odluka po Zahtevu Dragana Jokića za izmjenu najave žalbe", 14. oktobar 2005. godine, par. 7 (naglašeno u originalu).

amandmani imaju suštinski značaj za uspeh Lukićeve žalbe u tolikoj meri da bi zahtevali ukidanje njegove osuđujuće presude.⁶⁹

22. Mada Lukić u opštem smislu tvrdi da bi njegovi predloženi amandmani, ukoliko bi bili uspešni, obesnažili Prvostepenu presudu,⁷⁰ on ne objašnjava zašto bi konkretne greške koje navodi dovele do obaranja njegove osuđujuće presude.⁷¹ Repetitivne i uopštene tvrdnje da je Pretresno veće načinilo "[b]rojne greške" prilikom tumačenja i navođenja dokaza "koji su često ključni dokazi za utvrđivanje krivice" ili da Pretresno veće nije uzelo u obzir "određene dokaze"⁷² u tom smislu su nedovoljne. Stoga, čak iako bi se u svrhu ove Odluke pretpostavilo da bi Lukić dobio na osnovu merituma svoje argumentacije, Žalbeno veće ne može da zaključi da bi njegove tvrdnje bile od "suštinskog značaja" za uspeh njegove žalbe. Štaviše, Lukić nije uspeo da objasni zašto bi, pretpostavljajući njihovu osnovanost, dve navodne greške koje daje kao primer – navodna pogrešna interpretacija od strane Pretresnog veća zapisnika sa sastanka Štaba MUP-a od 11. maja 1999. godine⁷³ i navodno pogrešno predstavljanje dokaza da je on često bio jedini predstavnik MUP-a na sastancima Zajedničke komande⁷⁴ - dovele do ukidanja njegove osuđujuće presude. Shodno tome, Žalbeno veće se nije uverilo da su traženi amandmani od suštinskog značaja sa uspeh Lukićeve žalbe.

⁶⁹ V. gore, par. 7.

⁷⁰ Zahtev, par. 18.

⁷¹ V. *ibid*, par 18-19. Vidi takođe Odluku od 10. februara 2011. godine, str. 3, gde se upućuje na Lukićevu obavezu da objasni "zašto je svaka tražena izmena od suštinskog značaja za uspeh žalbe, i to u kolikoj meri da je odobravanje svake izmene u ovoj fazi nužno kako bi se izbeglo 'neostvarenje pravde'.

⁷² Zahtev, par. 19. V. takođe *ibid*, par. 17-18, 22.

⁷³ V. Zahtev, par. 20-21.

⁷⁴ V. *ibid*, par. 19(e).

IV. DISPOZITIV

23. Iz gorenavedenih razloga, Žalbeno veće **ODBIJA** zahtev u potpunosti.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je engleski tekst merodavan.

Dana 9. septembra 2011. godine

U Hagu,
Holandija

/potpis na originalu/
sudija Liu Daqun, predsedavajući

[pečat Međunarodnog suda]